

มันสำปะหลัง

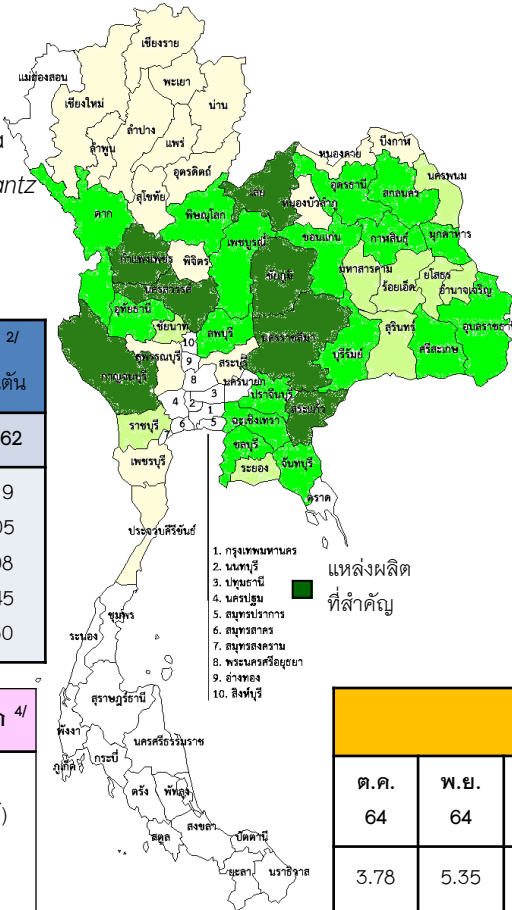
ชื่อไทย : มันสำปะหลัง

ชื่อสามัญ/ชื่ออังกฤษ : Cassava หรือ Tapioca

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Manihot esculenta (L.) Crantz*

โดย : กลุ่มส่งเสริมพืชเส้นใยและพืชหัว

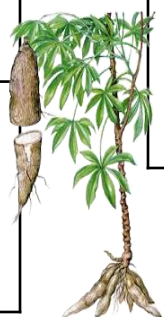
เบอร์โทรศัพท์ : 02 561 4765

ประเทศผู้ผลิตมันสำปะหลังที่สำคัญของโลก ^{2/}			
หน่วย : ล้านตัน			
ประเทศ	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562
1. ไนจีเรีย	55.07	55.80	59.19
2. คองโก	37.70	38.87	40.05
3. ไทย	30.50	29.37	31.08
4. กานา	19.01	20.85	22.45
5. บราซิล	18.50	17.88	17.50

การส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของโลก ^{4/}	
1. ไทย	54.36% (1,815.45 ล้านดอลลาร์)
2. เวียดนาม	30.16% (1,007.22 ล้านดอลลาร์)
3. ลาว	7.28% (243.12 ล้านดอลลาร์)
4. คอสตาริกา	2.80% (93.38 ล้านดอลลาร์)
5. อินโดนีเซีย	1.21% (40.39 ล้านดอลลาร์)

มูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง (หัวมันสด มันเส้น มันอัดเม็ด แป้งมันสำปะหลัง) ^{4/}					
หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ					
ประเทศ	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
1. จีน	2,194.78	2,069.75	1,673.00	1,913.53	-4.54
2. ไทย	377.38	270.40	267.55	421.68	2.25
3. เวียดนาม	334.44	253.62	220.39	188.25	-8.33
4. สหรัฐอเมริกา	138.03	163.58	175.51	168.36	6.39
5. ไต้หวัน	113.79	137.98	130.93	120.31	1.76
6. อื่นๆ	646.90	735.65	655.69	521.70	-5.83

สถิติการผลิต ^{1/}			
ข้อมูลการผลิต	ปี 2562/63	ปี 2563/64	ปี 2564/65
พื้นที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	9.439	11.150	10.270
เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	8.918	10.406	10.179
ผลผลิต (ล้านตัน)	28.999	35.094	34.691
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	3,252	3,372	3,408
จำนวนครัวเรือน (คร.)	587,754	760,228 ^e	738,153 ^e
มูลค่าผลผลิต (ล้านบาท)	54,518 ^e	70,422 ^e	71,242 ^e

ต้นทุนการผลิต ^{1/}		
หน่วย : บาท/ไร่		
รายการ	ปี 2563	ปี 2564
ต้นทุนผันแปร	4,915.19	5,130.6
ต้นทุนคงที่	1,026.31	4
ต้นทุน / ไร่	5,942.2	1,027.91
ต้นทุน / กิโลกรัม	2	6,158.5
	1.83	5
		1.85

ราคาขาย (บาท/กิโลกรัม) ^{1/}													
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย
ปี 2562	2.20	2.17	2.15	2.11	1.83	1.65	1.65	1.72	1.62	1.70	1.87	1.99	2.07
ปี 2563	1.94	1.92	1.89	1.73	1.67	1.62	1.64	1.73	1.76	1.74	1.85	2.05	1.89
ปี 2564	2.03	2.07	2.13	2.08	1.92	1.91	1.97	2.02	2.12	2.08	2.19	2.28	2.07

ร้อยละปริมาณผลผลิตรายเดือน ปี 2564/65 ^{1/}											
ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
64	64	64	65	65	65	65	65	65	65	65	65
3.78	5.35	9.21	18.37	21.95	18.72	7.76	3.73	1.91	1.94	3.20	4.08

มูลค่าการส่งออก ปีเพาะปลูก 2564/65 (ต.ค.64-ม.ค.65) ^{3/}								
ที่	แป้งมัน (%)	แป้งตัดแปรร (%)	มันเส้น (%)	มันอัดเม็ด (%)				
1	จีน	69.44	จีน	27.07	จีน	100.00	เมเจอร์แลนด์	86.45
2	ไต้หวัน	7.47	ญี่ปุ่น	24.78			สหรัฐอเมริกา	9.38
3	มาเลเซีย	4.80	อินโดนีเซีย	8.99			เกาหลีใต้	2.58
4	ญี่ปุ่น	3.65	เกาหลีใต้	7.36			เยอรมัน	1.59
5	สหรัฐอเมริกา	2.68	สหรัฐอเมริกา	4.72				

ที่มา : ^{1/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ^{2/} FAO ^{3/} กรมศุลกากร ^{4/} Trade Map
^e ข้อมูลประมาณการมูลค่าผลผลิต ปี 2565 คำนวณจากราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้ในปีที่แล้ว

มันสำปะหลัง

ศักยภาพ/จุดเด่น

1. มันสำปะหลังเป็นพืชเศรษฐกิจที่สามารถปลูกได้ในสภาพพื้นที่ที่ทนแล้งได้
2. มันสำปะหลังเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของไทย มีตลาดรองรับทั้งในและนอกประเทศ
3. มันสำปะหลังเป็นพืชที่ใช้ประโยชน์ได้ทุกๆ ส่วน ตั้งแต่ยอดจนถึงราก (หัวมัน) มีการนำมาใช้ประโยชน์ในครัวเรือน เพื่อการบริโภคเป็นอาหารมนุษย์ และอาหารสัตว์ และใช้แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ (มันเส้น มันอัดเม็ด แป้งมัน)
4. มันสำปะหลังสามารถผลิตเป็นพืชพลังงานทดแทนโดยผลิตเป็นเอทานอลเพื่อใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิงภายในประเทศไทย

ปัญหาข้อจำกัด

1. เกษตรกรบางส่วนใช้พันธุ์มันสำปะหลังที่ไม่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานราชการ หรือใช้พันธุ์ที่อ่อนแอต่อโรคใบด่างมันสำปะหลัง ทำให้ได้ ผลผลิตไม่มีคุณภาพ เชื้อแป้งต่ำ ส่งผลกระทบต่อการแข่งขันในตลาดต่างประเทศ
2. การระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลัง (CMD) ยังมีการระบาดอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรบางส่วนไม่ยอมทำลายต้นมันสำปะหลังที่เป็นโรค เนื่องจากต้นที่ติดโรคมีอายุหลายเดือนแล้ว และเกษตรกรที่ไม่เฝ้าเฝ้าระวังที่ดีไม่ได้รับการกำจัดเชยรายได้ รวมทั้งเกษตรกรใช้ท่อนพันธุ์ที่ติดโรคมาปลูก
3. เกษตรกรไม่รอนดินทรายออกจากหัวมันสำปะหลัง ส่งผลให้ผลผลิตคุณภาพต่ำ ราคาซื้อต่ำ ผู้ซื้อต่างประเทศใช้เรือลิ่งเจือปนดินทรายเป็นข้ออ้างในการกดราคารับซื้อ
4. ปริมาณผลผลิตในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการในการส่งออก ส่งผลให้มีการนำเข้ามันสำปะหลังเพิ่มขึ้น ทั้งในรูปแบบหัวมันสำปะหลังสด และผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง
5. ปริมาณความต้องการมันสำปะหลังขึ้นกับตลาดต่างประเทศเป็นหลัก โดยเฉพาะมันเส้นไทยที่ต้องพึ่งพาดตลาดจีนเพียงตลาดเดียว ทำให้เกษตรกรขาดอำนาจในการต่อรองราคา
6. ผลกระทบของโควิด-19 ส่งผลให้ต้นทุนส่งสินค้าขาดแคลน และส่งผลกระทบต่อราคาส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปยังต่างประเทศ

แนวทางการพัฒนา/แก้ไข

1. จัดหาพันธุ์มันสำปะหลังสะอาดและทนทานโรคใบด่างมันสำปะหลังให้แก่เกษตรกร และเร่งรัดวิจัยพัฒนาพันธุ์ต้านทานโรค CMD ที่มีผลผลิตสูง ทนแล้ง เชื้อแป้งสูง
2. ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตท่อนพันธุ์สะอาดไว้ใช้เอง โดยใช้วิธีการขยายพันธุ์แบบเร่งรัด (X20 , X80)
3. ประชาสัมพันธ์โครงการประกันรายได้และประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังในช่วงอายุ ระยะเวลาที่เหมาะสม ใช้พันธุ์มันที่ได้รับการรับรองจากภาครัฐ
4. ส่งเสริมให้เกษตรกรบริหารแปลงปลูกมันสำปะหลังเป็นระบบให้เหมาะสมกับพื้นที่ โดยการไถระเบิดดินดาน การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การวางระบบน้ำหยด การกำจัดวัชพืช โรค และแมลงศัตรูพืช อย่างเหมาะสมโดยมีกรมส่งเสริมการเกษตรให้คำแนะนำ
5. ส่งเสริมเกษตรกรแปรรูปมันสำปะหลังเพื่อเพิ่มมูลค่า และผลักดันส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปแบบแปลงใหญ่ วิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง
6. คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กระทรวงพาณิชย์ ดำเนินการโครงการประกันรายได้ผู้ปลูกมันสำปะหลัง ปี 2564/65 และมาตรการชูชนานเพื่อรักษาเสถียรภาพราคามันสำปะหลัง ปี 2564/65
7. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมใบด่างมันสำปะหลังแบบครอบคลุมพื้นที่ ในพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทุกจังหวัดที่พบการระบาด โดยรัฐบาลจะจ่ายเงินค่าชดเชยการทำลายต้นมันสำปะหลังและสนับสนุนท่อนพันธุ์สะอาดให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ